

Miljötillsyn livsmedelsindustri 2019

[Stockholm.se](https://www.stockholm.se)

Dnr:2020--6881

Utgivare: Miljöförvaltningen

Kontaktperson: Kerstin Spångberg

Sammanfattning

Miljöförvaltningen redovisar i rapporten tillsynen över miljöarbetet inom livsmedelsindustrin i Stockholm. Tillsynen enligt livsmedelslagstiftningen hanteras av livsmedelskontrollen och rapporteras i annan ordning.

Livsmedelsindustriernas största miljöpåverkan utgörs av energianvändning, transporter och kemikalieanvändning.

De livsmedelsindustrier förvaltningen besöker i sin miljötillsyn är verksamheter som är anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt miljöbalken och omfattas av egenkontrollförordningen.

Miljöförvaltningen har 2019 besökt dels företag som nyligen blivit anmälningspliktiga och dels företag som, sedan lång tid tillbaka, har egenkontroll enligt miljöbalken. Gemensamt för företagen är att de har en omfattande egenkontroll inom livsmedelshygien och är väl bekanta med rutiner och riskbedömningar inom egenkontroll.

Av de brister miljöförvaltningen påpekat under det gångna året berör en stor del företagets dokumentation av egenkontrollen enligt miljöbalken samt kompletteringar av kemikalieförteckningar.

Fem företag var 2019 under tillståndsprövning.

Fokus i tillsynen under 2019 var att introducera de företag som tidigare inte fått miljötillsyn i verksamheternas miljöpåverkan och den egenkontroll som krävs enligt miljöbalken. Extra arbetsinsatser har även utförts i tillståndsprövningarna av de större anläggningarna.

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Livsmedelsindustriernas miljöpåverkan	5
Livsmedelsindustrierna 2019	5
Miljöpåverkan.....	5
Aktiviteter 2019	7
Förbättringar	9
Exempel	9
<i>Energi och transporter</i>	<i>9</i>
<i>Avfall</i>	<i>10</i>
<i>Kemikalier</i>	<i>10</i>
<i>Spillvatten</i>	<i>10</i>
<i>Förpackningar</i>	<i>11</i>
<i>Strategiskt arbete.....</i>	<i>11</i>
Kommande tillsyn.....	11

Livsmedelsindustriernas miljöpåverkan

Livsmedelsindustrierna 2019

Livsmedelsindustrierna som omfattas av miljötillsyn i Stockholm 2019 är 30 stycken och består främst av anläggningar för styckning, charktillverkning och framställning av såser och röror. Många är belägna inom Slakthusområdet och huvuddelen är små eller medelstora företag. Fem företag var under tillståndsprövning och åtta av anläggningarna hade nyligen blivit anmälningspliktiga och fick sitt första miljötillsynsbesök.

Verksamheterna får tillsyn gällande den yttre miljön varje eller vartannat år. Den återkommande miljötillsynen riktar mot anmälningspliktiga och tillståndspliktiga verksamheter. De verksamheter som har en så liten produktion att de inte omfattas av anmälningsplikt, bedöms inte miljömässigt motiverat att besöka regelbundet. Besök kan dock göras i en riktad sakfråga eller vid misstänkt missförhållande.

Tillsynsbesök tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall

Miljöpåverkan

Livsmedelsindustriernas miljöpåverkan utgörs främst av energiförbrukning, transporter, städkemikalier, avfallshantering och köldmedieanvändning. Indirekt påverkar också verksamheterna miljön genom den mängd plastförpackningar varorna förpackas i.

Störst påverkan på miljön sker genom branschens transporter samt företagens användning av energi och kemikalier. Det är vanligt med mycket energikrävande processer såväl för uppvärmning som för kyla. Kylan är oerhört viktig för att hålla en god kvalitet på varorna och en varm sommar kan noteras hur företagens energianvändning skjuter i höjden.

I branschen används ofta stora mängder rengöringskemikalier som via spillvattnet spolas ut till reningsverken. Det viktigaste här är att företagen vet vad det är för kemikalier de använder, att de har valt kemikalier som håller rent utan att orsaka någon skadlig belastning och att kemikalierna förvaras så att de, koncentrerat, inte riskerar att rinna ut till avloppet.

Under det gångna året har tillsynen lagt vikt på introduktion för företag som tidigare inte omfattats av miljötillsyn samt informerat om plastförpackningar och materialåtervinning.

Egenkontrollen hos de verksamheter som besökts återkommande är generellt god och då verksamheterna är relativt små har de miljöansvariga vi möter mycket god kännedom om och rådighet över verksamheten. Genom arbetet med livsmedelssäkerhet har företagen god vana att strukturera och följa rutiner för en säker produktion. Brister har under den gångna perioden främst rört dokumentation av rutiner för egenkontroll enligt miljöbalken.

Aktiviteter 2019

Tillståndsprövningar

Efter förändringar i miljöprövningsförordningen är nu fem anläggningar tillståndspliktiga. Det gäller

- Kavli
- Olle Nybergs chark
- Engvall o August Falk samt
- Mårtenssons
- Kvalitetsfisk

Verksamheterna har ansökt om tillstånd 2018. Tillståndprocessen har löpt under 2019 och omfattar för förvaltningens del samråd, granskning av ansökan, ev. kompletteringsbegäran och yttrande till miljöprövningsdelegationen. Fyra av ärendena är slutförda och Kvalitetsfisk är i april 2020 fortfarande under prövning.

Förstagångsbesök

Extra tillsynsinsatser har riktats mot de anläggningar som inte tidigare omfattats av anmälningsplikt. De nyanmälda verksamheterna utgörs av kött- och fiskanläggningar med en produktion av mellan 50 och 400 ton per år. Dessa anläggningar har 2019 introducerats i miljöbalken och i vad som krävs av dem enligt egenkontrollförordningen.

Plastförpackningar

Vid tillsynsbesöken tar förvaltningen upp frågan om vilken typ av förpackningar företagen väljer till sina produkter.

75 % av alla förpackningar hos hushållen kommer från livsmedelsindustrin. Plast är fortsatt en fråga i fokus och det kan noteras att det inte bara är producenterna som tar fram miljövänligare plastförpackningar eller alternativ till plast utan också att företagen jobbar aktivt. Ett exempel är Nybergs Deli som arbetar för att minska användningen av plast.

Förvaltningen följer det s k ”Plastinitiativet” där målsättningen är att de plastförpackningar som medlemsföretagen sätter på

marknaden, ska gå att materialutnyttja senast år 2022. Bland många större livsmedelsproducenter finns Kavli bland medlemmarna i Plastinitiativet.

Ett annat initiativ som kan medföra en förändring är Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, FTI som den 1 april 2019 infört en differentierad taxa som premierar förpackningar som går att materialåtervinna. Även Svensk Dagligvaruhandel har mål att plastförpackningar ska vara materialåtervinningsbara redan 2022.

Flera företag berättar att deras kunder och återförsäljare har börjat ställa frågor om förpackningarna och de har börjat undersöka vilka förpackningar de kan förändra.

Plast och klimatet

Stockholms stad arbetar för att utsläppen av växthusgaser från staden ska minska. Idag hamnar många plastförpackningar av fossil plast i hushållens sopor och förbränns i Högdalens kraftvärmeverk. Därmed förbränns en betydande mängd fossila bränslen i Högdalen. En förändring av förpackningsmaterialet och en högre grad av sortering skulle sänka Stockholms utsläpp av CO₂ från fossila bränslen.

Ett material som i Stockholm nästan uteslutande förbränns istället för att återanvändas eller materialåtervinnas är frigolit. Här saknas ett fungerande insamlingssystem. Företaget Lerøy har en ambition att frigoliten inte ska förbrännas och för att få avsättning för frigolit för återbruk komprimerar och lagrar Lerøy stora mängder frigolit på pall på gården för en större transport till Estland.

Fiskhallen Sorunda hanterar förhållandevis mindre mängder frigolit och har begränsade lagringsmöjligheter. För att få avsättning för materialet har de därför valt att spola ur varje frigolitlåda innan komprimering.

Avetablering

Slakthusområdet

Många av livsmedelsindustrierna är lokaliserade i slakthusområdet. Området ska byggas om och verksamheterna flytta. Larsboda livsmedelscentrum ser inte ut att bli verklighet och företagen kommer sannolikt till stor del flytta från Stockholms kommun.

Förändringar

Servicestyckarna har flyttat till Årsta partihallar,
Eko Fågel Fisk och Mittemellan har flyttat till Årsta,
Melanders centralkök avvecklades under sommaren 2019,
KA Kött lade ner sin verksamhet i juni 2019,
Sven P Matkompaniet har flyttat verksamheten till Småland och
NSH planerar att flytta verksamheten till Örebro inom ett år,

Gudruns, Engvalls och Mårtenssons planerar gemensamt för nya lokaler i en annan kommun.

Olle Nybergs chark ska flytta från Slakthusområdet senast 2021.

Förbättringar

Miljöförvaltningen genomför förанmälда tillsynsbesök där verksamhetens miljöpåverkan går igenom.

Exempel

Nedan följer exempel på aktiviteter/förbättringar som noterats bland verksamheterna under den gångna perioden.

Energi och transporter

Närkes Slakteri Häststyckning AB byter ut ljuskällor mot LED-belysning.

Grantélius Kött bygger vid lastkajen skärmtak med elanslutning för bilarnas kylaggregat.

Johan i hallens nyinköp av personbilar är ladd-hybrider eller elbilar.

Kylmaskinrummet hos Grönsakshallen Sorunda har byggts om och förväntas använda 20-30% mindre el.

Bergfalk har effektiviserat sitt kylsystem genom installation av ESP-mätare. Istället för att mäta temperaturen i luften används en temperaturgivare som simulerar temperaturkurvan för själva

livsmedlen och håller kylan stabil.

Bergfalk har även införskaffat två nya bilar med elkyla.

Olle Nybergs chark effektiviserar sina transporter genom att ha två egna mellanlager i landet.

Avfall

Lerøy har hittat en lösning för frigolit. Istället för att låta frigolit gå till avfallsförbränning, komprimeras den och säljs till Estland för återbruk.

Kvalitetsfisk avsätter animaliska rester, som annars kulle hanteras som avfall, för produktion av hundmat.

Fiskhallen Sorunda testar att komprimera frigolit för återanvändning eller materialåtervinning.

Lerøy har börjat sortera plast i två olika fraktioner.

Aroma tar tillvara på kasserade varor genom att lämna dem till en holländsk leverantör som förädlar godiset till djurfoder.

Kemikalier

Flera av företagen har förbättrat sin förvaring av kemikalier för att undvika spill och oreda.

På andra företag, som på bilden till höger, kan man behöva påminna om hur kemikalier bör förvaras för att undvika spill och tillbud.

Spillvatten

Kavli ser över sin spillvattenhantering och provtagning för att säkerställa att utgående vatten inte innehåller för höga halter av fett eller har ett pH som är skadligt för ledningsnätet.

Lerøy ser över sina silar till golvbrunnar för att minska mängden organiskt material i spillvattnet.

Grönsakshallen Sorunda har utrett hur överskottsvatten från en container är kopplat, att det leds till spillvattennätet.

Förpackningar

Kavli är med i det s k Plastinitiativet som har som mål att plastförpackningar ska gå att materialutnyttja senast år 2022.

Strategiskt arbete

Olle Nybergs chark har parallellt med sin tillståndsansökan arbetat med hållbarhetsmål. Målen omfattar bland annat andel förnybar energi, minskat matsvinn, återvinning av spillplast, tunnare förpackningsplast samt bättre källsortering. De har även satt upp nyckeltal för vattenanvändning

Fällmans Kött har antagit en miljöpolicy som anger bl. a att ”För att minska resursförbrukningen och i största möjliga mån skona miljön, ska Fällmans Kött AB ständigt se över och förbättra sitt arbetssätt med transporter, emballage, energiförbrukning, sophantering och kemikalieanvändning.”

Lerøy har antagit mål om att reducera den icke materialåtervinningsbara plasten med 50% och minska matsvinnet genom att minska svinn/kassationer med 50% inom 5 år. Lerøy har även som mål att skapa ett papperslöst kontor.

Servicestyckarna har upprättat mål och nyckeltal för sin energianvändning.

Bergfalk har antagit en policy att personbilar vid nyinköp ska vara eldrivna.

Martin & Servera begär från sina leverantörer inom koncernen in uppgifter på årliga avfallsmängder. Därmed har bl. a Grönsakshallen Sorunda stärkt egenkontrollen för avfall.

Kommande tillsyn

De årliga tillsynsbesöken hos livsmedelsindustrierna har 2020 tillfälligt skjutits på med hänsyn till företagens hårda hygieniska krav och besöksbegränsningarna till följd av Covid-19.

Förvaltningen har dock möjlighet att utföra stor del av tillsynen via Skype och e-post.

Förvaltningen kommer lägga resurser på att delta i tillståndprocesserna för Kvalitetsfisk och följa upp de villkor som

givits Kavli, Olle Nybergs Chark, Engvall och Aug Falk samt Mårtenssons.

Särskilt viktigt under 2020 är även att följa upp de nyanmällda verksamheternas egenkontroll.

Frågan om transporternas miljöpåverkan kommer att än mer än tidigare stå i fokus. Förvaltningen arbetar med tillsynsutveckling bl.a. kring hur belastningen av föroreningar till dagvattnet från transportintensiva verksamheter och vägar kan minskas. Bland de transportintensiva verksamheterna finns bl.a, en del livsmedelsindustrier med många leveranser i regionen.